

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Nauczyciele i rodzice – jak budować współpracę

dr Karolina Małek

UNIwersytet
Warszawski

WYDZIAŁ NAUK
EKONOMICZNYCH

Aktualna sytuacja - Co wiemy o sobie nawzajem?

Uczniowie (polscy i ukraińscy), Rodzice (polscy i ukraińscy), Nauczyciele, Dyrektorzy...

Wszystkie te osoby spotykają się w szkole.

Każda ze swoją perspektywą i doświadczeniem.

Nadziejami. Oczekiwaniem. Wątpliwościami. Obawami.

Celem spotkania jest dostarczenie informacji, które mogą przydać się w budowaniu współpracy między rodzicami a nauczycielami, w trosce o dobre funkcjonowanie dzieci.

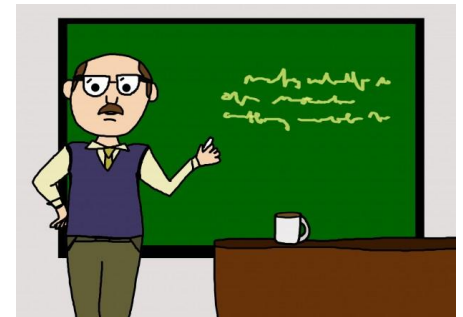

Aktualna sytuacja

Jak ma się polska szkoła i pracujący w niej nauczyciele?

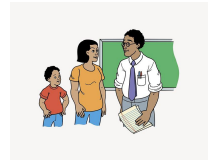
- Nieustające zmiany i reformy systemu edukacji w Polsce
- Trudna sytuacja nauczycieli (strajk 2019)
- Pandemia
- Wojna

...

Aktualna sytuacja

- Rodzice nie czują, żeby mieli szansę kształtować szkolne środowisko wychowawcze. Pracownicy szkoły, znacznie częściej niż rodzice deklarują uwzględnianie ich opinii.
- W polskich szkołach przeważa model komunikacji jednokierunkowej szkoła-rodzic.
- Im wyższy etap edukacji, tym szkoła w mniejszym stopniu dba o możliwość wypowiedzania się rodziców na temat funkcjonowania szkoły (Starypan, 2012)
- Nauczyciele kontaktują się z rodzicami głównie w sprawach problemowych

Na podstawie Hernik, Malinowska (2015) Jak skutecznie współpracować i komunikować się z rodzicami i społecznością lokalną. IBE

Rodzice i Nauczyciele - do czego można dążyć...

- Do współpracy -

Jest dwóch dorosłych współpracujących w procesie wychowania. To zasób: Widzą dziecko w różnych kontekstach

Czerpią ze swoich doświadczeń i wiedzy dotyczącej dziecka (pochodzącej z innych sytuacji).

Umożliwia to rozumienie dziecka, identyfikację jego potrzeb oraz wspólne wypracowywanie rozwiązań.

Jednocześnie:

Pozycja nauczyciela jako specjalisty - odpowiedzialnego za nadawanie kształtu współpracy.

Trudna różnica w perspektywie

Nie dotyczy to wyłącznie uczniów z Ukrainy.

Różnice w tym, jak Nauczyciele i Rodzice czasem widzą dziecko, jego zasoby i ograniczenia, trudności i sukcesy, związane jest z tym, że obserwują je w innym kontekście.

Nauczyciel i Rodzic mogą CZERPAĆ informacje o dziecku od siebie nawzajem.

Podstawowym warunkiem jest chęć rozmowy i wspólny cel, jakim jest troska o dziecko.

**Just because you are right, does
not mean, I am wrong. You just
haven't seen life from my side.**

@successpictures

Dwoje ekspertów

Można pomyśleć o tym w ten sposób, że Rodzic i Nauczyciel to dwoje ekspertów:

Rodzic

- Zna swoje dziecko od zawsze
- Wie jak funkcjonowało wcześniej (może więc widzieć zmianę)
- Zna poprzedni kontekst dziecka
- Widzi dziecko POZA szkołą

Nauczyciel

- Wie jak funkcjonuje szkoła, wie jak uczyć, ma swoje doświadczenie z wieloma uczniami
- Widzi dziecko w sytuacjach szkolnych, rówieśniczych, poza opieką rodzica
- Towarzyszy dziecku w adaptacji do szkoły na bieżąco, w codziennych sytuacjach.

Filary szkoły...

Administracja

Nauczyciel

Dziecko

Rodzic

Zarówno dziecko, jak i rodzic są adresatami działalności nauczyciela.

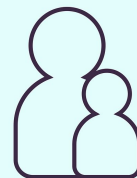
Nauczyciel, z racji swojej roli zawodowej ma mieć określone kompetencje (np. efektywnej komunikacji).

Dziecko zawsze “przyniesie do szkoły” rodzica i relację z nim, jako osobą znaczącą.

Dlaczego warto korzystać ze współpracy z nauczycielem?

- Rodzice uczniów mogą także mieć doświadczenie traumy (związanej z tym, co było, lub dzieje się w ich rodzinach aktualnie), a w związku z tym limitowane zasoby do radzenia sobie w trudnej sytuacji
- Rodzice uczniów mogą także mierzyć się z niepewnością dotycząca przyszłości (co dalej? jak długo?gdzie?)
- Rodzice uczniów znajdują się w sytuacji odpowiedzialności, konieczności podejmowania decyzji, nie mając wystarczających “danych” (wysłałam dziecko do szkoły, ale nie wiem jak to będzie)

Szkoła jako bezpieczne/stabilne miejsce

- Adaptacja do szkoły (nowego środowiska) to ZAWSZE stresor. Możliwe gwałtowne reakcje dzieci i rodziców związane z koniecznością uruchamiania kolejnych zasobów.

DLATEGO:

- Tłumacz co i jak będzie się odbywać. Tłumacz zasady.
- Staraj się trzymać planu, o ile to możliwe.
- Twórz sytuację, w której uczeń/dziecko ma okazję poczuć swój wpływ/kontrolę.
- Upewnij się, że wszystko jest jasne. Odpowiadaj na pytania.
- Bądź obecny, dostępny.

Każdy coś przeżywa... Emocje w szkole

Uczniów - Gości

(Na ten moment nie wiemy jak długo uczniowie z Ukrainy będą w polskich szkołach. Nie wiemy też na jakich warunkach (realizacja polskiej podstawy programowej przez uczniów z UA, formowanie klas przygotowawczych, zatrudnianie pedagogów z UA. Wejście do szkoły może być zatem w różnym stopniu stresujące.)

Uczniów- Domowników

(Rozmawiać o wojnie w języku adekwatnym do wieku dzieci, budować rozumienie sytuacji skupiając się na zasobach, z których można skorzystać, robiąc jednocześnie przestrzeń na wyrażanie emocji - lęku, złości, trzeba pamiętać, i rzeczywistość polskich uczniów, i tak już chwiejna, pozostała możliwie stabilna)

Dorosłych - Gości

(Wejście w nowy, nieznan system edukacyjny - kolejny obszar niepewności i jednocześnie odpowiedzialności).

Dorosłych - Gospodarzy

(Sytuacja niepewności a jednocześnie wyzwanie budowania stabilnego, bezpiecznego środowiska)

Szkoła polska a szkoła ukraińska

Czym się różni?

- organizacja procesu kształcenia
- oceny (skale ocen)
- organizacja dnia (godziny rozpoczęcia lekcji)
- religia/etyka
- stołówka (zasady działania)
- organizacja przerw
- prace domowe
- zadania w klasie

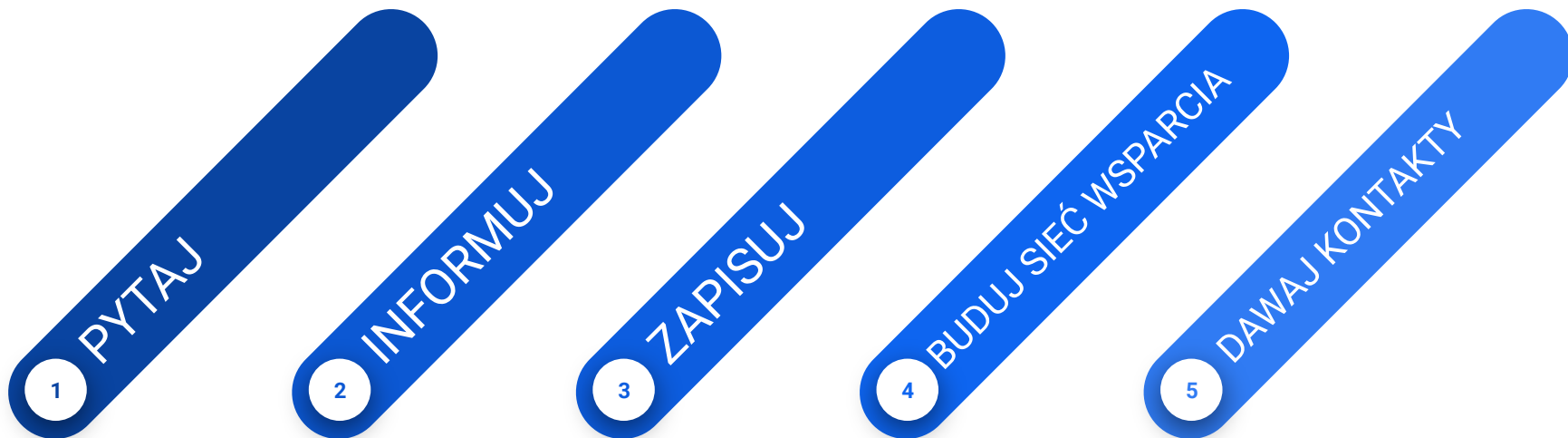
.....

RÓŻNICE

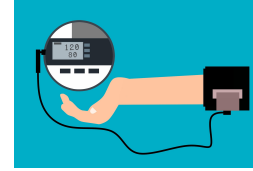
OBSZAR RÓŻNIC	PL	UA
ORGANIZACJA PROCESU KSZTAŁCENIA	3 klasy nauczania początkowego 8 lat szkoła podstawowa 4 lata szkoła średnia, zakończona maturą. Koniec kształcenia w szkole 18/19 lat.	Początek 6 lat. Klasy 1 - 4 szkoła podstawowa, zakończona egzaminem. Klasy 5 - 9 szkoła średnia. Klasy 10 - 11 - "starsza szkoła" zakończona egzaminem i koniec kształcenia w szkole (16 - 17 lat).
System oceniania	1-6	1-12, realnie nie można "nie zdać"
Proces nauczania	kartkówki/klasówki	mniej obszernie partie materiału (wejściówki), sprawdzane zeszyty, zadania "próbne"
Kontakt z rodzicem	Librus/vulcan + kontakt podczas zebrań	Kontakt osobisty w trakcie roku
Inne	Mundurki są rzadkością	Mundurki są częste
Podstawa programowa	np. jęz PL	np. Gramatyka jęz UA, Lit. UA, lit światowa

Co w związku z tym?

Nie tylko dzieci, ale i rodzice “wchodzą” w nowy system szkolny, w sytuacji dla siebie bardzo stresującej, często przy już niskim poziomie zasobów.

JAK ROZMAWIAĆ GDY:

“Roszczeniowi” rodzice/ “nieczuli” nauczyciele

CO MOŻE SIĘ KRYĆ POD “DOMAGANIEM SIĘ”.

- Szukanie/odzyskiwanie poczucia kontroli,
- Zmaganie się z lękiem
- Złość (spowodowana koniecznością zmiany)
- Niewiedza, brak rozumienia wynikający z różnic

CO W ZWIĄZKU Z TYM?

- Przyjmuj, nazywaj swoje emocje.
- Stawiaj granice - formalne i osobiste. Informuj o nich w jasny sposób.
- Dowiaduj się. Jeśli nie wiesz, to nie wiesz. Powiedz o tym.
- Dbaj o siebie

Dziękuję:)